

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Staatsinrichting van Nederland

1 B

2 **maximumscore 2**

- 1 onschendbaar
- 2 (ministerieel/politiek) verantwoordelijk
- 3 minister

indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

Opmerking

Andere begrippen en/of omschrijvingen dan de hierboven genoemde mogen niet goed gerekend worden.

3 **maximumscore 1**

(Johan Rudolf) Thorbecke

4 **maximumscore 2**

- De bron is bruikbaar, omdat de bron gaat over (het begin van) de strijd van vrouwen voor meer (economische en politieke) rechten / gaat over vooroordelen gericht tegen vrouwen / is geschreven door een voorvechtster van het feminisme/in de tijd van opkomend feminisme 1
- De bron is niet bruikbaar, omdat het slechts één mening (van een bepaald persoon) weergeeft en niet de mening van alle vrouwen 1

5 B

6 **maximumscore 1**

Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om verzuiling en/of emancipatie (of een omschrijving daarvan).

7 **maximumscore 1**

het recht van budget/begroting (of een omschrijving daarvan)

Vraag	Antwoord	Scores
8	maximumscore 2 Bij afbeelding 1 hoort grondrecht a (= recht op betoging). Bij afbeelding 2 hoort grondrecht b (= recht op huisvesting). Bij afbeelding 3 hoort grondrecht d (= vrijheid van godsdienst). Bij afbeelding 4 hoort grondrecht c (= recht van petitie).	
	indien vier antwoorden juist	2
	indien drie of twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
9	B	
10	maximumscore 2 Bij 1 hoort begrip b (= formatie). Bij 2 hoort begrip a (= coalitie). Bij 3 hoort begrip d (= regeerakkoord).	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
11	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat (door de openbaarheid van rechtszaken) dan kan worden gecontroleerd of rechtszaken eerlijk/onafhankelijk verlopen.	
12	maximumscore 3 Bij gebeurtenis 1 hoort a (= 1848). Bij gebeurtenis 2 hoort c (= 1941). Bij gebeurtenis 3 hoort b (= 1917). Bij gebeurtenis 4 hoort d (= 1983). Bij gebeurtenis 5 hoort a (= 1848). Bij gebeurtenis 6 hoort b (= 1917). Bij gebeurtenis 7 hoort a (= 1848).	
	indien zeven antwoorden juist	3
	indien zes of vijf antwoorden juist	2
	indien vier of drie antwoorden juist	1
	indien minder dan drie antwoorden juist	0

Historisch overzicht vanaf 1900

---

13 B

14 C

15 **maximumscore 1**

Uit het antwoord moet blijken dat deze prent de neutraliteit van Nederland in gevaar zou kunnen brengen / het zou lijken alsof Nederland partij had gekozen tegen Duitsland/vóór Frankrijk.

16 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende combinaties):

- geallieerde soldaten / oorlogsvrijwilligers, want die zouden de Duitsers in de rug kunnen aanvallen / de Geallieerden kunnen helpen;
- spionnen, want die zouden de tegenstanders/de Geallieerden informatie kunnen geven over de situatie aan het front;
- deserteurs, want die zouden zich kunnen onttrekken aan hun verplichting als soldaat (door te vluchten);
- smokkelaars, want die zouden de tegenstanders van eten en drinken kunnen voorzien.

Opmerking

Alleen als na een juiste groep een juiste, bijbehorende reden wordt gegeven, mag het tweede scorepunt worden toegekend.

17 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het belang van de Duitse regering bij een wapenstilstand was dat er één vijand minder was in de (Eerste Wereld)oorlog / er niet meer op twee fronten gevochten hoefde te worden 1
- Het belang van Lenin bij een wapenstilstand was dat hij al zijn aandacht kon vestigen op de binnenlandse situatie in Rusland / hij een revolutie kon beginnen / hij daarmee de steun van de Russische bevolking kreeg 1

Vraag	Antwoord	Scores
18	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord is: • De propagandaboodschap is: de Verenigde Staten/de Geallieerden komen er aan/zullen de oorlog winnen / de Duitsers moeten bang gemaakt worden / Duitsland/de Centralen wordt/worden verslagen / Europa wordt bevrijd • Dat is te herkennen aan de grote hoeveelheid Amerikaanse soldaten (die in Frankrijk aan land komen) / het Vrijheidsbeeld / 'De eerste miljoen' (er zullen er dus nog meer volgen)	1 1
19	maximumscore 1 Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende): – Duitse filmmakers wilden geen speelfilms maken over een verloren oorlog (die tot frustraties heeft geleid) / wilden de verloren oorlog het liefst zo snel mogelijk vergeten / het onderwerp lag nog te gevoelig. – In Duitsland leidde het verlies tot veel onvrede / er was sprake van maatschappelijke onrust / er waren veel politieke conflicten over de oorzaken van de verloren oorlog.	
20	maximumscore 2 Omschrijving 1 hoort bij de Republiek van Weimar. Omschrijving 2 hoort bij nazi-Duitsland. Omschrijving 3 hoort bij nazi-Duitsland. Omschrijving 4 hoort bij nazi-Duitsland. Omschrijving 5 hoort bij de Republiek van Weimar.	
	indien vijf antwoorden juist	2
	indien vier of drie antwoorden juist	1
	indien minder dan drie antwoorden juist	0

Vraag	Antwoord	Scores
21 maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord is (twee van de volgende): – (de bepalingen van) het Verdrag van Versailles – de (parlementaire) democratie/de Republiek van Weimar – (extreem) links / de communisten/socialisten/social-democraten – de Joden – het (groot)kapitaal per juist antwoord		1
22 maximumscore 1 Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende): – Het aanmoedigen om trots te zijn op het eigen land / nationalisme. – Het Duitse volk moest worden voorbereid op het militarisme / de verheerlijking van geweld / de (geplande) herbewapening / een (nieuwe) oorlog. – Ze passen bij de ideologie van de nazi's.		
23 B		
24 maximumscore 2 In het antwoord moeten twee voorbeelden genoemd worden van democratische grondrechten die niet toegepast werden, zoals vrijheid van meningsuiting, vrijheid van vergadering, vrijheid van godsdienst, vrijheid van onderwijs, er was geen eerlijke rechtspraak/er waren showprocessen. per juist voorbeeld		1
25 C		
26 E		

Vraag	Antwoord	Scores

27 maximumscore 1

De krijgsgevangenen hadden gevochten vóór de Geallieerden en tegen de As-mogendheden.

Opmerking

Alleen als beide bondgenootschappen juist zijn, mag 1 scorepunt worden toegekend.

28 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De oma was 'goed', want zij smokkelde/stal eten (uit de keuken) van het Duitse leger / gaf (tijdens de Hongerwinter) eten aan mensen bij haar in de buurt 1
- De oma was 'fout', want zij werkte voor/samen met de Duitsers / had een verhouding met een Duitser / kreeg een kind van een Duitser 1

29 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

De systematische Jodenvervolging in Nederland begon met het oppakken van Joden tijdens **razzia's** (door de Duitsers). Vervolgens werden zij naar (het doorgangskamp) **Westerbork** gestuurd om van daaruit naar **vernietigingskampen** (zoals Auschwitz) te worden gedeporteerd (waar zij werden vermoord).

- indien drie begrippen juist worden gebruikt 2
- indien twee begrippen juist worden gebruikt 1
- indien minder dan twee begrippen juist worden gebruikt 0

Opmerking

Er mogen alleen scorepunten worden toegekend als de begrippen in een juiste onderlinge samenhang en betekenis worden gebruikt.

30 maximumscore 1

Eerst bericht 1, dan 3, vervolgens 2 en ten slotte 4.

Opmerking

Er is maar één juiste volgorde.

Vraag	Antwoord	Scores

31 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- In die tijd vonden sommige mensen dienstweigeren goed, omdat (één van de volgende): 1
  - ieder volk recht heeft op zelfbeschikking/onafhankelijkheid.
  - Nederland bezet is geweest door Duitsland / men uit eigen ervaring wist hoe het was om bezet te zijn.
  - er mensen zijn met pacifistische denkbeelden/die principieel tegen geweld zijn.
- In die tijd vonden andere mensen dienstweigeren verkeerd, omdat (één van de volgende): 1
  - historisch gezien Indonesië bij Nederland hoort / onderdeel is van het koninkrijk (en dus moet Nederland de orde herstellen).
  - het nationalisme / communisme / (de landverrader) Soekarno niet mag (over)winnen.
  - Nederland economisch niet zonder Indonesië kan / Indonesië (nog) niet zonder Nederland kan / Indonesië nog niet ontwikkeld genoeg is.
  - dienstweigeren landverraad is / het gaat om plichtsbesef/ gezagsgetrouwheid.

Opmerking

Alleen politieke en historische argumenten mogen goed gerekend worden.

32 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat de Nederlandse regering wist dat de Politionele Actie door de Veiligheidsraad zou worden afgekeurd / dacht zo extra tijd te kunnen winnen/terreinvinst te kunnen boeken / bang was om Nederlands-Indië kwijt te raken (door inmenging van buitenaf).

33 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat door samenwerking de vrede in Europa moest worden bewaard / (de voormalige vijanden) Duitsland en Frankrijk nader tot elkaar gebracht werden/oorlog voorkomen werd / het communisme het beste bestreden kon worden.

34 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om de stichting van de staat Israël.

35 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat 'blijdschap ontstaan uit nood en leed' verwijst naar de verschrikkingen (de Joden aangedaan) tijdens de Tweede Wereldoorlog/de Holocaust (of een omschrijving daarvan) (en dat er nu een veilige plaats is om te wonen).

Vraag	Antwoord	Scores
36	maximumscore 2 Bij uitspraak 1 hoort persoon e (= Sadat). Bij uitspraak 2 hoort persoon c (= Ben Goerion). Bij uitspraak 3 hoort persoon a (= Arafat). Bij uitspraak 4 hoort persoon d (= Carter).	
	indien vier antwoorden juist	2
	indien drie of twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
37	maximumscore 2 2 (= DDR), 3 (= Tsjecho-Slowakije), 5 (= Hongarije) en 6 (= Roemenië)	
	indien vier antwoorden juist	2
	indien drie antwoorden juist	1
	indien minder dan drie antwoorden juist	0
38	D	
39	B	
40	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat de jongeren die deelnamen aan de fakkeloptocht behoorden tot de Communistische Partij/elite / waren geselecteerd door de overheid / protesteerden tegen de (communistische) partij waartoe zijzelf behoorden.	
41	maximumscore 2 Voorbeeld van een juist antwoord is (twee van de volgende): – de invoering van de parlementaire democratie / afschaffing van de dictatuur – de invoering van kapitalisme/de markteconomie (of een voorbeeld daarvan) – de invoering van democratische vrijheden / grondrechten / rechtsstaat (of een voorbeeld daarvan) – de opleving van nationalisme (of een voorbeeld daarvan) – de toetreding (van sommige voormalige Oostbloklanden) tot de EU/NAVO – landen vallen uit elkaar (bijvoorbeeld Tsjecho-Slowakije) – er ontstaat werkloosheid	
	per juist gevolg	1

Opmerking

Alleen als de gevolgen duidelijk verschillend zijn, mogen scorepunten worden toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
42	maximumscore 2 Bij 1 hoort a (= de Europese Commissie). Bij 2 hoort c (= het Europees Parlement). Bij 3 hoort b (= de Raad van Ministers).	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
43	C	
44	maximumscore 2 Gebeurtenis a vond plaats in 2. Gebeurtenis b vond plaats in 4. Gebeurtenis c vond plaats in 5. Gebeurtenis d vond plaats in 1.	
	indien vier antwoorden juist	2
	indien drie of twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
45	B	

Bronvermeldingen

- bron 1 <http://www.knm.nl/10-Cent-1848-Willem-II-FDC/nl/product/3754>
- bron 2 naar: J. Romein, Erflaters van onze beschaving, Amsterdam 1977, pag. 651.
- bron 3 naar: M. Bosch, Een onwrikbaar geloof in rechtvaardigheid. Aletta Jacobs 1854-1929, Baarn 2005, pag. 292.
- bron 4 <http://www.geheugenvannederland.nl/?/nl/items/IISG01:ADV10701955>
- bron 5 afb. 1: <http://www.geheugenvannederland.nl/?/nl/items/IISG01:ADV10755371>
afb. 2: W. Bouwman (red.), Geloof in Nederland. Deel 25: Het rijke Roomse leven in Nederland, Zwolle 2009, pag. 785.
afb. 3: http://www.gemeentemuseumhelmond.nl/collectie_objecten/6200
- bron 6 naar: Utrechts Dagblad, 7 mei 1925.
- bron 7 afb. 1: <http://geheugenvannederland.nl/?/nl/items/NFA07:DKR-1517-7/&p=5&i=13&t=3854>
afb. 2: <http://geheugenvannederland.nl/?/nl/items/NAGO02:IISG-30051001815809>
afb. 3: <http://www.ohmnet.nl/wp-content/blogs.dir/1/files/61.jpg>
afb. 4: <http://geheugenvannederland.nl/?/nl/items/SFA03:SFA001006453/&p=1&i=4>
- bron 8 P. van Damme, Vriend over vijand. De Grote Oorlog in spotprenten, Tielt 2013, pag. 24.
- bron 9 <http://centenaire.org/fr/tresors-darchives/fonds-publics/bibliotheques/archives/barbares-ogres-et-assassins-la-propagande>
- bron 10 D. Dendooven en P. Chielens (red.), Wereldoorlog 1. Vijf continenten in Vlaanderen, Tielt 2008, pag. 130.
- bron 11 naar: M. Hughes en C. Mann, Het dagelijks leven in nazi-Duitsland, Aartselaar 2000, pag. 60.
- bron 12 naar: A. Beevor, De Tweede Wereldoorlog, Amsterdam 2012, pag. 163.
- bron 13 afb.1: http://resources21.kb.nl/gvn/NFA03/NFA03_bko-9-1_W.jpg
afb.2: <http://www.tweedewereldoorlog.nl/100voorwerpen/voorwerp/afgehakte-duivenpootjes/>
afb.3: <http://www.tweedewereldoorlog.nl/100voorwerpen/voorwerp/collectebus-winterhulp/>
afb.4: <http://www.tweedewereldoorlog.nl/100voorwerpen/voorwerp/radiocursus-duits/>
afb.5: <http://www.tweedewereldoorlog.nl/100voorwerpen/voorwerp/capitulatievlag/>
- bron 14 naar: NRC Handelsblad, 4 mei 2013.
- bron 15 naar: De huidige redactie van het weekblad Vrij Nederland. Het ondergrondse Vrij Nederland. De belangrijkste nummers en bladzijden van het illegale verzetsblad uit de jaren 1940-1945, Baarn 1970, pag. 42, 163-164, 110 en 227.
- bron 16 naar: De Heerenveensche koerier: onafhankelijk dagblad voor Midden-Zuid-Oost-Friesland en Noord-Overijssel, 20 mei 1948.
- bron 17 uitspraak 1: naar: <http://sadat.umd.edu/archives/speeches%5CAADI%20Sadat>
uitspraak 2: naar: http://en.wikipedia.org/wiki/Israeli_Declaration_of_Independence#
uitspraak 3: naar: http://en.wikiquote.org/wiki/Yasser_Arafat
uitspraak 4: naar: <http://millercenter.org/president/speeches/speech-3401>
- bron 18 eigen beheer Cito / CvTE
- bron 19 naar: W. Melching en M. Stuivenga, Ooggetuigen van de Koude Oorlog in meer dan honderd reportages, Amsterdam 2008, pag. 178.
- bron 20 naar: http://www.europa-nu.nl/id/vga3b9max9/gewone_wetgevingsprocedure_cod
- bron 21 eigen beheer Cito / CvTE